

Анализ на "Към брата си" от Христо Ботев

Публикувано от mOn на 10.03.2010

БОТЕВ. "КЪМ БРАТА СИ" /анализ/

Заглавието звучи като послание, като изливане на лирически чувства, като обръщение към друго близко същество. Братът е носител на идеята за кръвната връзка, за родовото, той е част от пространството на дома.

Първият стих потвърждава това очакване, звучи интимно: "Тежко, брате..." и чрез това обръщение се скъсява дистанцията (речеви жест). Лирическият аз не е в пространството на дома, той е между "глупци неразбрани" (ретроспективно обогатяваме представата за тях от Възрожденската литература - Паисий: "неразумни юроде", Чинтулов: "заспал народ", Славейков: "масата, която не може да чуе лирата на твореца, на водача"). Азът е дистанциран и от тях, той е духовно самотен и затова душата му "в огън тлее". Намеква се и за мъките в ада чрез "сърцето ми в люти рани" (сърцето е ключов образ).

Във втора строфа за пръв път се въвежда образа на отечеството = родина, представата за което е свързана с възрожденския пласт в националното съзнание. Загатва се и за завета на това отечество, който ще бъде свързан с националното освобождение. Лирическият аз се възмущава от самия себе си, от факта, че губи сили - "тия глупци като мразя". Той започва своето пътуване, но не във физически смисъл, а в смисъл на духовно съзряване, изпълнен е с мрачни мечти, с "мисли бурни". Противно на очакванията мечтите на младия човек са мрачни, но пътят към истината минава през духовното съзряване и през страданието. Налага се образът на разпънатия Христос чрез метафората за разпънатата млада душа на лирическият аз. Душата му е изпълнена с болка, страдания, а междуметието "ах" в трета строфа е израз на тези чувства. Отново се появява образът на сърцето, което тук страда и е самотно, а в следващата строфа "ще играе" в отзвук на народната съдба.

Зададеният лирически въпрос: "кой..." ще намери отговор в началото на четвърта строфа чрез двойното отрицателно местоимение: "никой, никой!". Лирическият аз е сам, лишен е от правото на радост и свобода.

В тази строфа се налага образът на "плач"-а и народа. Плачът в поезията на Ботев е смислов синоним на безсилието, на робското примирение, на мълчанието. Народът е жертва, мъченик и затова лирическият аз е изпълнен със страдание, горчивина, но и непримиримост към овчедушието. Самият той "скришом" плаче, изпълнен е с тотална

безнадеждност и неговият плач също символизира робско примирение.

В пета строфа се появява образът на “народен гроб”, който в следващите текстове ще се пресемантизира в образа на гроба на Христос.

Последната строфа също започва с двойно отрицание: “нищо, нищо!”. Разочарованието на лирическият аз е свързано с факта, че братът също е от чуждите. Неговата душа е клета, глуха, сляпа за страданията на народа, но и неспособна да говори. Образът на народа е сакрализиран, неговите мъки са свещени. Неговият плач смислово е изравнен с гласа на Бога. Въпреки усещането за тотална безнадеждност в тази последна строфа се чувства нещо ново, това е глас “искрен, благороден”. Чува се гласът на лирическия аз, което все още е само една илюзия за говорене, за пробуждане. Тази елегия заедно с “Майце си” обогатява, очовечава образа на лирическия Аз.